MUŠKI ODJEVNI PREDMETI U ŽENSKOJ ODJEĆI - KOLEKCIJA

Knapp, Irena

Undergraduate thesis / Završni rad

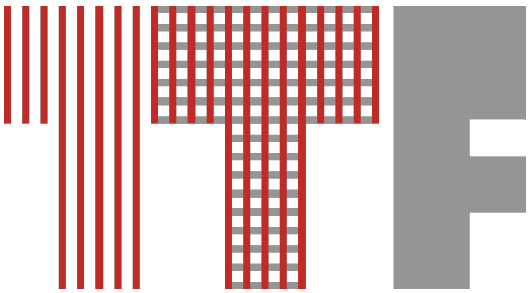
2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Textile Technology / Sveučilište u Zagrebu, Tekstilno-tehnološki fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:201:578179

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-29**

Repository / Repozitorij:

Faculty of Textile Technology University of Zagreb - Digital Repository

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
TEKSTILNO-TEHNOLOŠKI FAKULTET

IRENA KNAPP

MUŠKI ODJEVNI PREDMETI U ŽENSKOJ ODJEĆI - KOLEKCIJA

ZAVRŠNI RAD

Zagreb, Rujan 2018.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

TEKSTILNO-TEHNOLOŠKI FAKULTET

MUŠKI ODJEVNI PREDMETI U ŽENSKOJ ODJEĆI - KOLEKCIJA

ZAVRŠNI RAD

KANDIDAT:

Irena Knapp

MENTOR:

Doc. dr. sc. Irena Šabarić

Zagreb, Rujan 2018.

TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA:

Sveučilište u Zagrebu

Tekstilno tehnološki fakultet

Studij: Tekstilni i modni dizajn; smjer modni dizajn

Matični broj studenta: 9883/TMD

Zavod za dizajn tekstila i odjeće

Završni rad

Muški odjevni predmeti u ženskoj odjeći – kolekcija

Irena Knapp

Broj stranica: 34

Broj slika: 30

Broj literaturnih izvora: 16

Mentor: Doc. Dr. sc. Irena Šabarić

Članovi povjerenstva:

1. predsjednica: Dr. sc. Blaženka Brlobašić Šajatović, zn. suradnik,
2. članica: Doc. Dr. sc. Irena Šabarić, član,
3. član: Marin Sovar, predavač,
4. zamjenica člana: izv.prof. art. Koraljka Kovač Dugandžić

Datum predaje rada: 26.09.2018.

Datum obrane rada: 28.09.2018.

SADRŽAJ:

SAŽETAK II

1. UVOD 1

2. Povijest ženskog formalnog odijevanja 2

3. Frak – Tailcoat 5

4. Cutaway – *Morning coat* 10

5. Spencer jakna 13

6. Modna kolekcija 15

6.1. Model 1 - Frak 16

6.2. Model 2 – Frak 17

6.3. Model 3 – Frak 18

6.4. Model 4 – Frak 19

6.5. Model 5 – *Morning* coat 20

6.6. Model 6 – *Morning coat* 21

6.7. Model 7 – *Morning coat* 22

6.8. Model 8 – *Morning coat* 23

6.9. Model 9 – Spencer 24

6.10. Model 10 – Spencer 25

7. Konstrukcija i modeliranje Modela 6 26

Temeljni kroj gornjeg dijela: 26

Modeliranje temeljnog kroja gornjeg dijela: 27

Temeljni kroj donjeg dijela: 28

Modeliranje temeljnog kroja donjeg dijela: 29

Krojni dijelovi: 30

8. ZAKLJUČAK 31

LITERATURA 32

POPIS SLIKA: 33

SAŽETAK

U prvom dijelu obrađena je tema o ženskoj formalnoj odjeći te o njihovoj borbi krajem 20.-og stoljeća za spolnom jednakošću, gdje su žene odbacile suknje i krenule nositi hlače. Razrađena su tri odjevna predmeta frak, *morning coat* i spencer jaknu. Tri vrlo slična i povezana odjevna predmeta ali opet svaki drugačiji i poseban na svoj način. Za svaki je ispričana njegova povijest i kako je nastao, istaknuti su neki od važnijih ljudi ili događaji s kojima se povezuju i zbog kojih su i postali tako bitni odjevni predmeti. Također je opisano kako su izrađeni, od kojih vrsta tkanina i u kojim bojama te kako se nose, s kojim modnim dodacima i za koje društvene prilike su namijenjeni. U drugom je djelu predstavljena kolekcija tih „muških" odjevnih predmeta u ženskom obliku gdje se vidi neka drugačija viziju i mišljenje o njima, te je ta visoko formalnu odjeća prenamijenjena u svakodnevnu. Na kraju je još razrađena konstrukcija i modeliranje kroja jednog od modela iz kolekcije.

Ključne riječi: Frak, Morning Coat, Spencer Jakna, Ženska Modna Kolekcija.

The first part deals with thetheme of women's formal clothing and about their struggle at the end of the 20th century for gender equality, where women rejected skirts and started wearing pants. Three garments were elaborated: tailcoat, morning coat and spencer jacket. Three very similar and connected clothing items but in other hand very different and unique in their own way. For each one is told about its history and how it appeared as we know it today in the first place, highlight some of the more important people or events that they are connected to and because of which they have become so important clothing items. It is also described how they are made, which type of fabric is used and in what colors, how they are worn, which fashion accessories fits them and which social events are they intended for. In the last part, In the second part, a collection of these "men's" garments in female form where a different vision and opinion is seen on them, and this highly formal garments is transformed into everyday clothing. Finally, the construction and modeling of the cut of one model from the collection.

Keywords: Tailcoat, Morning Coat, Spencer Jacket, Women's Fashion Collection

1. UVOD

U današnja vremena dešavaju se velike i značajne društvene promjene, pa tako i u svijetu mode. Upravo je dokazano kako moda i odjevni predmeti više nisu isključivo za žene ili muškarce. Tako hlače više bisu rezervirane samo za muškarce kao što i suknje nisu više samo za žene. Upravo je u tome ljepota modernog doba, u isticanju različitosti i sličnosti, u toleranciji prema tuđem mišljenju, u prihvaćanju sebe i svojeg tijela kao i druge ljude. Modi više nije mjesto samo u elitnim krugovima, već bi svi mi trebali stvarati svoju modu, ne opterećeni tuđim zakonima i tuđim mišljenjima. Prilagodit se sebi, nositi ono što nas najviše veseli, ono što nas ispunjava. Nositi ono u čemu se osjećamo ugodno i svoji. Kako se vremena mijenjaju tako i mi rastemo s njim, a moda je jedan od najboljih načina kako iskazati sebe, svoje mišljenje i svoja uvjerenja.

2. Povijest ženskog formalnog odijevanja

U prošlosti, kao ženska formalna odjeća smatrala se isključivo haljina. No žene su i ostalo vrijeme bile primorane na suknje ili haljine. Usprkos tome da su u drevnim vremenima žene nosile hlače isto koliko i muškarci, u bližoj povijesti ženama su hlače bile zabranjene. U današnje vrijeme pravila se mijenjaju, pa tako i žensko formalno odijevanje.

Povijest ženskog odijela potječe iz 1660. godine, kada je zabilježeno kao odijelo za jahanje. Komplet koji se sastojao od skrojenog kaputa ili jakne i sukladne suknje. Žene takvo izdržljivo i praktično odijelo nisu koristile samo u potrebe jahanja već i za putovanja te druge aktivnosti tijekom dana. Do 1910. godine komplet kaputa ili jakne i suknje bili su nazivani kao „kostimi“, pojam „odijelo“, odnosno „žensko odijelo“, počeo se upotrebljavati tek nakon Prvog svjetskog rata. Odijela, odnosno kostimi, koji nisu namijenjeni jahanju pojavljuju se tek u 19. stoljeću [1,2,3].

Slika 1 - Ilustracija jahaćeg kostima iz 1890-ih

Povijesno gledano, ženska odijela poznata su po predstavljanju moći i slobode. Odijela su bila modne izjave još od 1930-ih i 40-ih, kada su se sastojala od sukladne suknje i jakne s bluzom. Od žena se očekuje da nose odijela, suknje ili haljine na poslovne, školske ili društvene događaje [3].

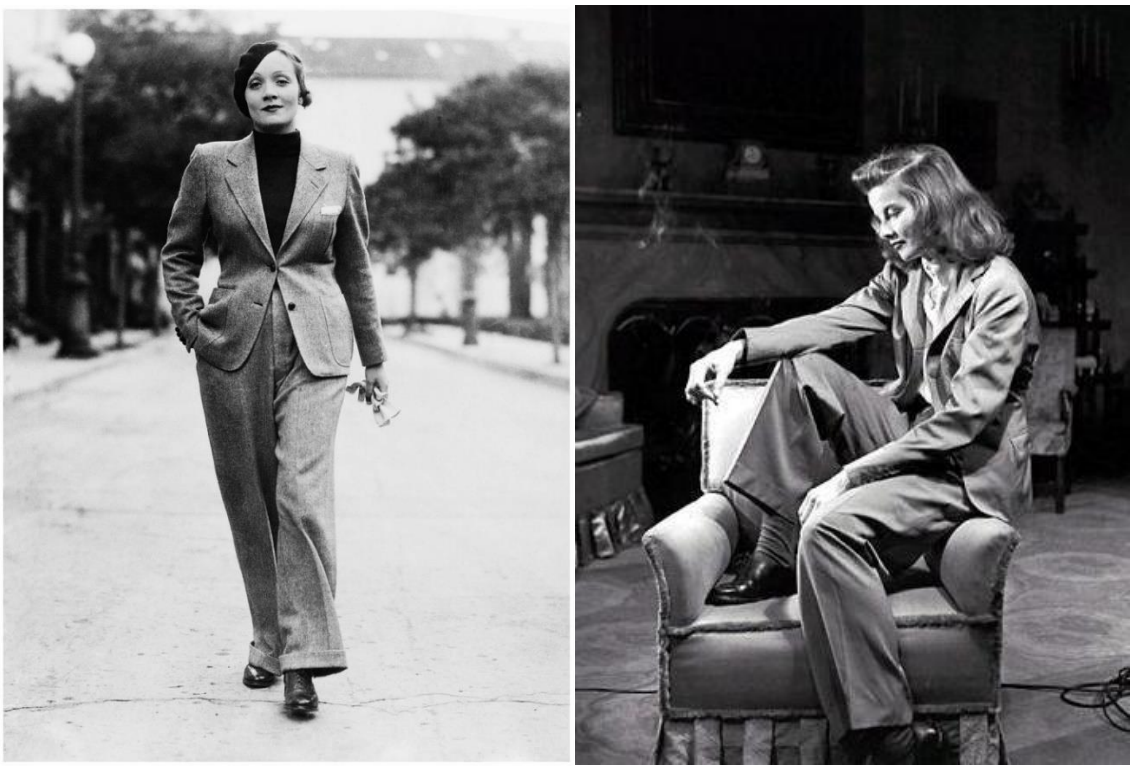
Slijedeći opće trendove u ženskoj haljini tijekom tog razdoblja, suknje s ženskim odijelima bile su vrlo jednostavne, bez nabora ili složenog krojenja. Počinjale su u visini struka, te su se spuštale na različite dužine od samo koljena pa sve do gležnja. S druge strane, jakne su bile puno složeniji odjevni predmeti [3].

Slika 2 - Fotografija žena u modernim odijelima za žene iz 1940. godine

Općenito, jakne su tijesno prianjale uz tijelo, a većina je bila strukirana. Mali struk je definiran dekorativnim pojasom ili krojenjem koji je naglašavao njegovu veličinu. Odijela koja su završavala na kukovima također su naglašavala struk. Druga istaknuta značajka ženskih odijela u 1930-ima bila su široka ramena. Ramena su izgledala široko i kvadratno s krojenjem ili padom. Vratni izrez, odnosno kragna, najčešće izrezan u dubokom V obliku, pokazivao je dekolte i naglašavao ženstvenost, također je otkrivao bluzu ili nakit, mogao je imati zakrilca ili preklope različitih krojeva ovisno o tome kakav se dojam želi postići, slično kao i na muškom odijelu [3].

U prvoj polovici 20. stoljeća, odijelo sa suknjom postalo je uobičajena dnevna odjeća za žene svani dan, na poslu i izvan njega. Odijela su se prilagođavala, birale su se udobnije i mekše tkanine, a kroj i detalji su bili sve ženstveniji.
Kako je društveni pokret žena da se bore za puna i jednaka prava postao snažniji 1960-ih, suknje i haljine uskoro su bile poznate kao nepraktične. [3,4].

Slika 3 - Fotografije Marlene Dietrich i Katharine Hepburn u odijelima iz 1930-ih.

Kada su mlađe žene počele nositi hlačice, prvo su ih prezirno gledali. Odijelo nije odmah prihvaćeno kao pravilna odjeća za svaku prigodu. Čak su i ekskluzivni restorani odbili ugostiti i poslužiti žene koje su nosile hlače. No na kraju su hlače i ženska odjela postala prihvaćena tek kada su ih krenule nositi poznate i moćne žene koje su postavljale modne trendove, te je tako pojava žena koje nose hlače postala prihvatljiva u društvu [4].

„I dress for the image. Not for myself, not for the public, not for fashion, not for men.“

Marlene Dietrich

3. Frak – Tailcoat

„Zanimljiva ironija formalne odjeće je ‚da gotovo bez iznimke, svaki aspekt muškog večernjeg kostima proizlazi iz sporta jahanja.“

Elegance: A Quality Guide to Menswear by G. Bruce Boyer

Prije sredine 18. st. muška moda u Europi bila je u velikoj mjeri šepurenje aristokrata koji su se ukrašavali sa najkičastijom odjećom koju su mogli naći. Standardni ormar u tom vremenu sastojao se od *cutaway* kaputa s dugim, krutim repovima u kombinaciji s izduženim prslucima koji su bili precizno vezeni te hlačama, čarapama koje su išle do koljena i cipelama s kopčom. Za svakodnevne prigode, ova bi odjeća bila napravljena od raznih vrsta tkanine, ali za formalne prigode, obavezno su morali biti sašiveni od svile i satena a često su bili ukrašeni zlatnim ukrasima [5,6].

Slika 4 - Fotografija tipičnog Aristokratskog ukrašavanja u Europi prije Francuske revolucije.

Kao što je bilo od dolaska civilizacije, modu je diktirala elita, a slijedile su ih mase. Poredak u društvu je dobro bio izražen u odjeći, ne samo zbog skupocjenih tkanina i ukrasa, već i zbog nepraktičnosti mode: odjeća viših slojeva bila je namjerno neugodna i jako uska i kompliciranog kroja kako bi ih učinili neprikladnim za izradu i nošenje za niže slojeve [7].

Englezi su revolucionirali modnu povijest kada je njihova aristokracija razvila sklonost za ugodnijom odjećom radnog čovjeka. Počelo je 1730-ih godina s usvajanjem uobičajenog fraka, jednostavniji kaput šireg kroja koji je bio praktičniji za lov i jahanje.
Krajem osamnaestog stoljeća ovaj se „novi izgled“ proširio zemljom, a usavršio ga je čovjek čiji je veliki utjecaj na mušku modu trajao do danas: George "Beau" Brummell [8,9].

Slika 5 - Ilustracija Georga Beau Brummella

Beau Brummell je bio Englez srednje klase s društvenim ambicijama koje su bile izvan njegovih prihoda. U London se seli 1799. godine, gdje se uspijeva ubaciti među najvišu društvenu klasu i razviti blisko prijateljstvo s princem Walesa, budućim Georgeom IV. Ipak, bilo je financijski nemoguće i društveno neprihvatljivo, da muškarac sa „sela“ nosi raskošnu odjeću kao više klase. Tako je krenuo na stvaranje novog izgleda jednog seoskog gospodina koji bi bio financijski prihvatljiv a istovremeno prikazao njegov dobar ukus [9].

Zamijenio je svijetle boje koje je prethodno favorizirala elita s ograničenom paletom tamnih kaputa i običnim, svijetlim prslucima i hlačama. Prsluke sa uzorkom zamjenjuje jednobojnim, naborane košulje zamijenjene su običnim jednostavnijim košuljama, a kravate od čipke zamijenjene su kremastim platnenim [9].

Slika 6 - Ilustracija Paula Rainera koja prikazuje Georga Beau Brummella, 1967. god.

Brummell je također na frak primijenio dijelove iz vojničkih i konjičkih kaputa, skratio je prednjicu što je poboljšalo pokretnost i omogućilo da ga se nosi u puno više prilika, uveo je široka ramena i dotjerano rezani struk. Ispod fraka je nosio uske svijetloplave hlače dužine do gležnja, koje su se držale na mjestu remenom koji bi išao pod stopala. Njegove inovacije fraka su ubrzo bile prihvaćene od strane elite [9].

Kao i kod dnevnog odijevanja, Brummell je modificirao večernju odjeću. Njegova večernja odjeća je bila uglađenija inačica onoga sto je nosio preko dana, a prema biografu Ianu Kellyu sastojalo se od tamno plavog ili crnog fraka, bijelog prsluka, crnih dugih hlača ili hlača dužine koljena sa svilenim čarapama, bijele kravate i crnih cipela. No Brummellova odijela nisu bila prihvaćanje preko noći [9].

Slika 7 - Replika večernjeg odijevanja Georga Beau Brummella iz Muzej pokrajine Ventura

U drugom desetljeću 19. stoljeća, Georgov utjecaj opada kada gubi naklonost Princa Regenta, te svojevoljno odlučuje otići iz Engleske u Francusku kako bi se spasio od silnih dugova koje je napravio tijekom godina. Neke varijacije Brummellovih frakova uskoro su odbačene dok su druge pomogle u oblikovanju evolucije današnjeg *White Tie*-a [9].

Skrojen da pristaje, „White Tie“ može svakom čovjeku dati posebno dostojanstvo i istaknuti ga kao niti jedna druga odjeća.

Complete Book of Etiquette by Amy Vanderbilt

Frak je najformalniji oblik odijevanja, te je kao takav jedina prikladna odjeća koju možete obući na „*White Tie*“ događanju. Kao dio *white tie dress codea*, frak se zadržao do danas sa istim pravilima nošenja. *White tie* je strogo definiran i pruža vrlo malo slobode za bilo kakve preinake te su upravo zato detalji jeko bitni jer ih možete mijenjati i prilagoditi sebi i svom stilu [10].

Izrađen iz češljane vune, u pravilu crn no ponekad i ponoćno plave boje, s klasičnim detaljima. Ima svileni ovratnik prekinute fazone i gumbe presvučene tkaninom koji se ne kopčaju. Prednji završetak fraka obično dolazi na struk dok po pravilu odgovarajući bijeli prsluk, koji se nosi ispod fraka, ide par centimetara ispod linije struka. Središnji prorez koji se diže do struka dijeli frak na dva dijela u takozvane repove koji su izvorno nadahnuli za nadimke poput „lastin rep“. Repovi se općenito protežu do koljena u ravnoj liniji s blagom krivuljom na dnu [5,11].

Frak se nosi sa hlačama visokog struka s dvostrukim prišivenim svilenim trakama na stranama, bijelom košuljom i prslukom bez leđa s bijelim rukavicama kako biste upotpunili odijelo. Obavezna je i ručno vezana bijela leptir mašna. Kada je riječ o cipelama, poželjne su salonke izrađene od fine i sjajne kože koje se nose sa svilenim čarapama. Većina formalnih salonki je ukrašeno sa svilenom mašnom. Manžete su jednostruke i kopčaju se s gumbima za manžete. Kao još neki modni dodatak može se dodati cvijet na reveru, bijela maramica u prsnom džepu, džepni sat i cilindar presvučen sa crnom svilenom tkaninom [5,11].

Slika 8 – Pravilno odjeveni frak za *White tie.*

4. Cutaway – *Morning coat*

Morning coata se opisuje kao konjički kaput 19. stoljeća te se može pronaći puno članaka i tekstova o njegovom podrijetlu. Neki članci pišu kako je *morning coat* nastao od kaputa za jahanje. Koristio se kao funkcionalna dnevna odjeća puno prije nego što se krenuo smatrati formalnom odjećom. U nekoliko tekstova o svom podrijetlu, *morning coat* datira tijekom 1890-ih, što je pomalo upitno jer je već 60-tih godina prošlog stoljeća bio nošen od strane uglednog londonskog društva i bio je nošen u konjičke svrhe 1830-ih [3,11,12].

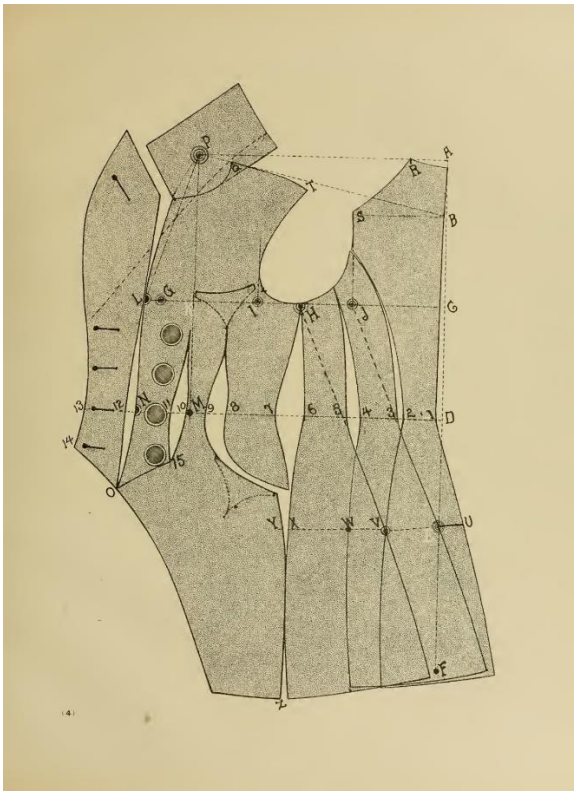

Slika 9 - Fotografija muškaraca u ispred Dvorca Versailles 1919. godine.

Kroz drugu polovicu 19. stoljeća, *morning coatu* je porasla popularnost, ali je ostao u sjeni fraka u smislu popularnosti i formalnosti do početka 20. stoljeća. Mnogi navode potpisivanje Versajskog sporazuma 1919. godine kao ključni trenutak u povijesti *morning coata*, kada su Woodrow Wilson i David Lloyd-George zasjenili sve uzvanike svojim veličanstvenim *morning coat*-ovima. S tim povijesnim događajem, *morning coat* je doživio svoj uspon između 1920-ih i 50-ih, iako se i dalje smatra kao temeljni oblik dnevne formalne odjeće [3,11].

Dnevna formalna odjeća u 18. stoljeću sastoji se od jutarnjeg sakoa, prsluka i prugastih hlača. Taj je stil odijevanja bio moderan do 1910. i danas je uglavnom rezerviran za vjenčanja, konjičke utrke na kojima je prisutna i engleska kraljica, vladine ili kraljevske funkcije [11].

Ovakav oblik odijevanja potječe iz tradicije džentlmena koji jašu konje ujutro – izrezani prednji dio *Morning coat*-a koji olakšava kretanje na konjima. Jakna za jahanje, koja je prethodila *Morning coat*-u, završavala je na koljenu i bila je nezgrapna prilikom jahanja tako da su ih krojači krenuli rezati kraće zbog praktičnosti jahanja. Dva gumba na poleđini *Morning coat*-a izvorno su dopuštala nositelju da otvori prednji dio svoje jakne i drži ga na mjestu dok jaše [3,11].

Slika 10 - Kroj ženskog *Morning coat*-a iz 1897. godine.

Morning coat je bio test krojačevih sposobnosti. Cilj je bio postići lijepo oblikovani stražnji dio koji slijedi krivulje i udubine tijela kako bi pristali nositelju a kako bi istovremeno bili praktični i omogućavali dobru pokretljivost. Vodoravni šavovi na struku i tri šava na leđima ključ su za postizanje savršene linije. Iako slabašan *morning coat* može izgledati neuredno, onaj koji je dobro izrezan može izgledati elegantno i suvremeno[11,13].

Morning coat je formalni muški oblik odijevanja no manje formalan od fraka. *Morning coat* je najpoznatiji kao „formalna dnevna odjeća“. Tradicionalna odjeća za muškarce koja se nosi na svadbama, službenim memorijalnim službama, nekim službenim funkcijama i formalnim danima [5,11].

Izrađen od vune. U crnoj boji je najformalniji no prihvatljivi su i tamno sivi i *oxford* plave boje. Jednoredno kopčanje na jedan gumb (ili vrlo rijetko dva) i sa prekinutom fazonom.

Poseban je po tome što ima „rep“ koji se od sredine struka, blagom krivuljom spusta sa obje strane do iza koljena.

Hlače ne smiju puno odskakati od kaputa. Crne ili tamnosive na pruge su najformalnije dok su svijetlosive sa drugačijim uzorkom manje formalne. Hlače idu na visinu struka gdje ih prsluk može prekrit. Košulja je bijela ili svijetlih pastelnih boja sa poznatim krilo ovratnikom i francuskim manžetama. Prsluk je najčešće sive, plave ili kremasto žute boje sa jednorednim ili dvorednim kopčanjem sa fazonom i ovratnikom. Svilena kravata sa srebrnim i crnim uzorkom je prihvatljiva. Cipele su visokog sjaja i na vezanje sa čarapama od svile ili kašmira. Od ostalih modnih dodataka može se kombinirati sivi ili crni cilindar za posebne prigode, bijela maramica, džepni sat, fine kožne rukavice i štap ili zatvoreni kišobran za hodanje [5,11].

Slika 11 – Prikaz pravilno odjevenog *morning coat*-a.

5. Spencer jakna

Originalno muška jakna koja je nastala oko 1790. godine kada je, po jednoj legendi, general George Spencer odrezao repove svojeg fraka nakon sto su mu djelomično izgorjeli zbog vatre pored koje je spavao. Druga legenda govori kako je jakna nastala kada se George Spencer kladio kako može izmisliti novu modu, te je zato skratio svoj kaput. Postoji i treća legenda koja kaže kako je Spencer odrezao repove svojega kaputa jer je bio frustriran što su mu stalno zapinjali za grmove kupina dok je bio u lovu[14].

Slika 12 - Ilustracija koja prikazuje ženu i dječaka u smeđem kako nose spencer jakne, 1800. godina

Spencer je smatran dnevnom odjećom, jakna s dugim rukavima koja se protezala samo do podignutog struka. Potječe iz vojne uniforme. Nosili su je muškarci i žene. Za hladnije vrijeme postojao je plise, kaput s dugom suknjom, često obrubljen i ukrašen krznom, koji je nastao u Mađarskoj kao dio vojne odjeće. Šeširi su postali moderni 1780-ih godina pa su ih žene krenule kombinirati tako da im stilom odgovaraju sa njihovim spencer jaknama [3,15].

Vrlo dobro pristaje na tijelu, imao je stojeći ili ravni ovratnik i mogao je imati kratke ili duge rukave. Rub jakne se odlično poklapao sa haljinama koje su bile rađene sa visokim strukom. Spencer jakna često se bila izrađivala od lana, ali i tkanine poput vune ili svile također se mogu koristiti [3,15].

Spencer jakna može imati jednoredno ili dvoredno kopčanje sa jednim, dva ili tri gumba. Mogu se naći sa vrlo različitim vrstama ovratnika, a svaki od njih odgovara određenoj prilici. Na prsima imaju džepić za maramicu koji se nosi u formalnijim prilikama, te isto tako se tada nadopunjuje sa leptir mašnom koja može biti bijele ili crne boje, košuljom *wing* ovratnika, prslukom u bijeloj ili svjetlijoj boji, hlačama koje odgovaraju uz *spencer* i *kumberbundom,* svilenim pojasom koji se usklađuje sa leptir mašnom. Poznate su i neke druge varijacije na *spencer* kao sto su Eaton jakna, koja se koristi kao uniforma u školi, Mess jakna koja je bila uvedena kao formalna odjeća za britansku vojsku, te Princ Charlie jakna koja se nosi uz škotsku nošnju, odnosno uz kilt kao dio njihovog *black tie dress codea.* Spencer dolazi u svim vrstama dizajna i tkanine, uključujući poliester, poli / vuna, vuna, pa čak i poli / pamuk ili svila [3,15].

U današnje vrijeme može se pronaći stvarno veliki broj raznih varijacija na *spencer* jaknu, ali osnovni stil je i dalje isti. [3].

Slika 13 – Prikaz pravilno odjevenog formalnog *spencera*

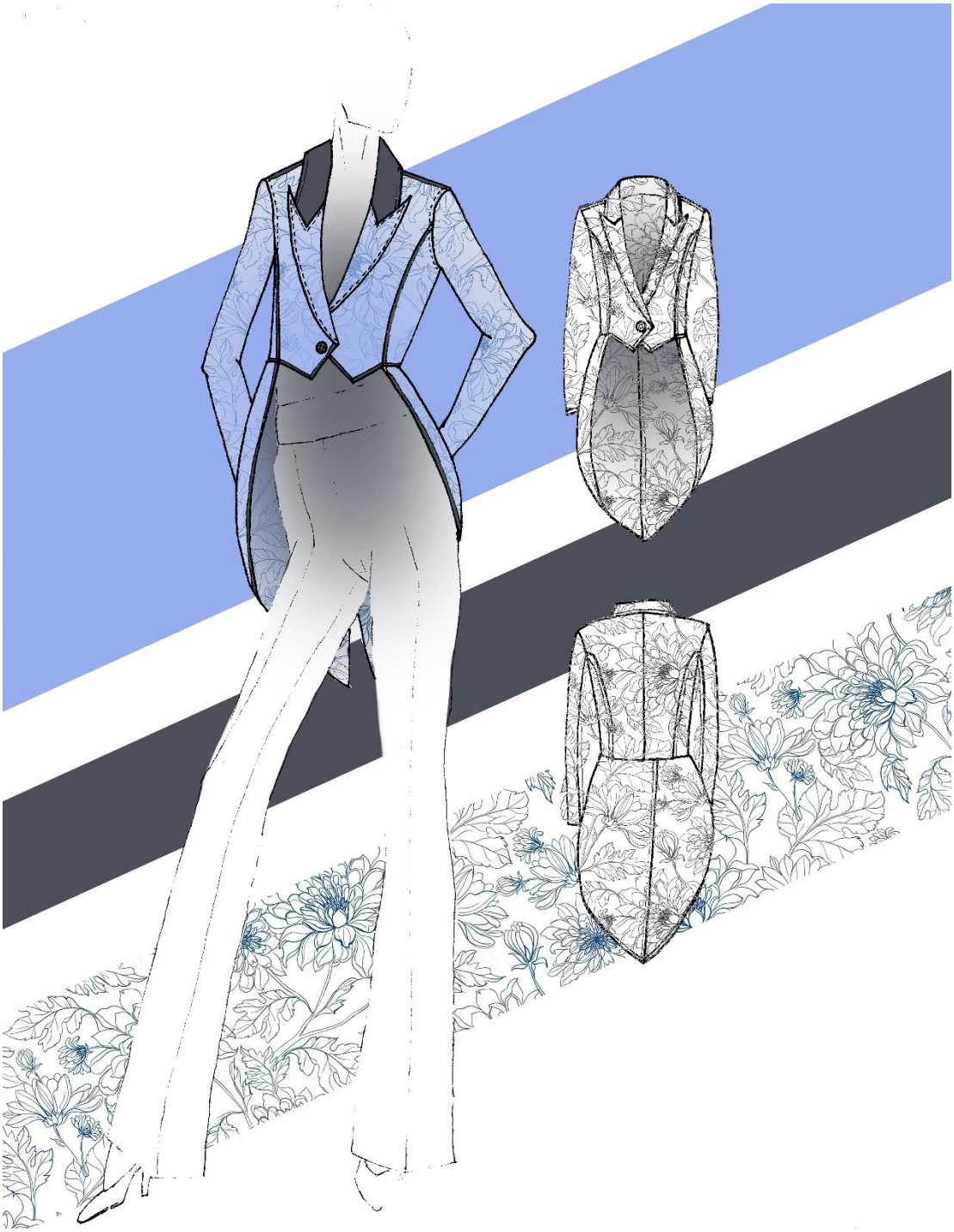
6. Modna kolekcija

Inspiracija za kolekciju došla je upravo na predavanjima iz kolegija Elementi projektiranja odjeće III profesorice Šabarić, kada se obrađivala formalna odjeća. Govorilo se o muškim odjevnim predmetima dok ženske odjeće skoro pa nije i bilo. Tada je došla ideja kako bi bilo zanimljivo imati upravo te muške odjevne predmete ali prilagođene ženama.
Kroz cijelu kolekciju prožimaju se tri boje, svijetlo plava, žuta te siva sa tonom plave boje. Inspiracija za upravo te tri boje bila je u sljedećem: pokušaj da se izbjegne crna boju koja je glavna što se tiče ovakvih kaputa, kako bi se dobila kolekcija koja odskoče od nekog „standarda“. Unatoč tome što je kolekcija ženska nisu korištene one tipične ženske boje poput crvene, ljubičaste ili roze već je odabir pao na neutralniju žutu boju. Hladna plava boja je došla kao kontrast na toplu žutu, kako bi se sto više istaknuo kroj dok je siva u kolekciji kako bi ipak povezala tu naočigled ne povezivu kombinaciju i pomalo je približila originalnim odjevnim predmetima. Kako niti jedna boja nije tipično „ženska“ dodavanje cvjetnog uzorka na svoje krojeve bio je logičan odabir kako bi se razbila možda neka monotonija i čiste i ravne linije i plohe, te kako bi se dobilo na određenoj dinamici i ženstvenosti odjevne kolekcije.

Slika 14 – Skupina modnih crteža iz kolekcije

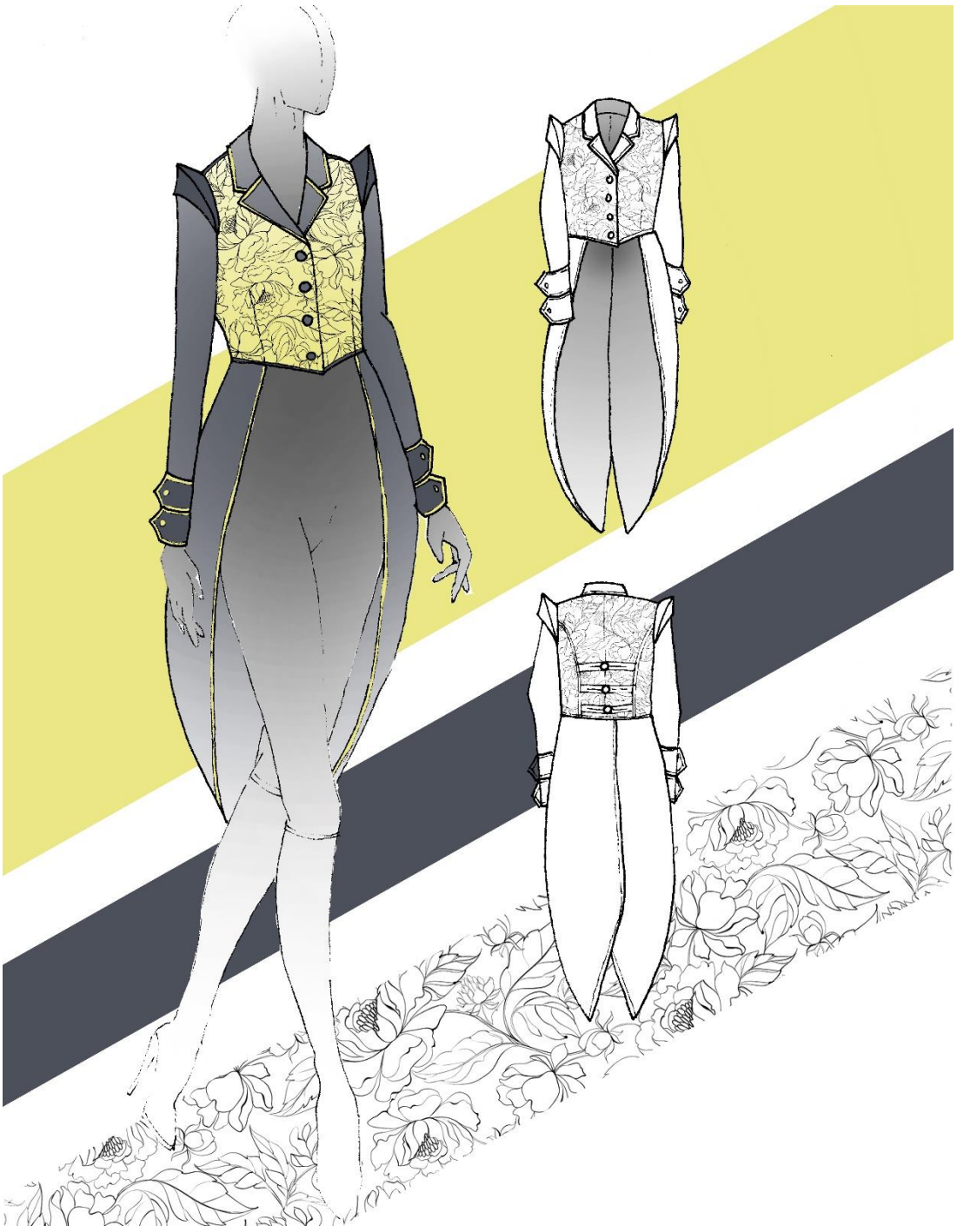
6.1. Model 1 - Frak

Slika 15 – Model 1, Frak

Prvi model je model fraka. Kao prvi svojom konstrukcijom ne odmiče puno tradicionalnom fraku. Repovi su nešto kraći. Prekinuta fazona djelomično presvučena drugom tkaninom te presvučeni gumb sa tkaninom.

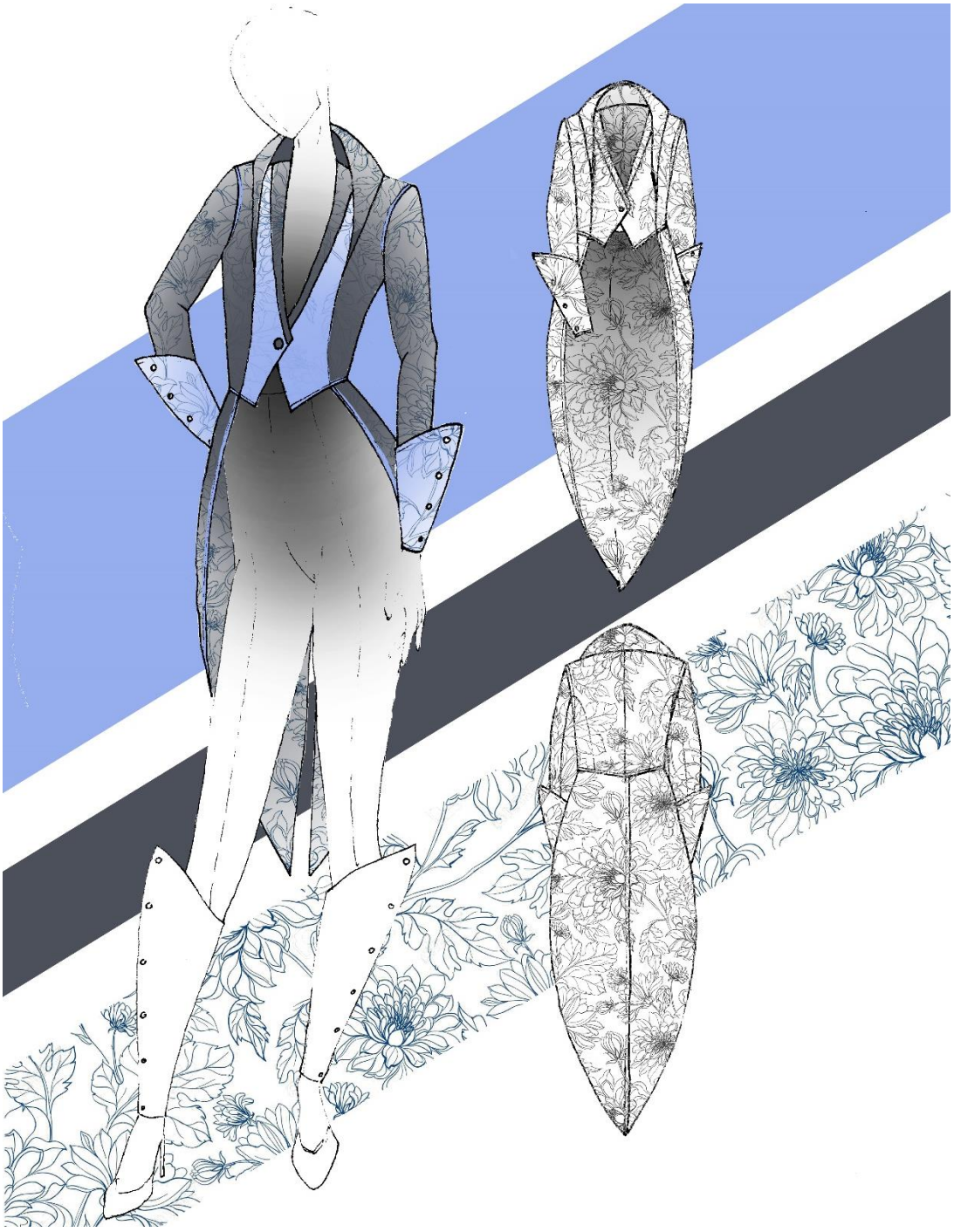
6.2. Model 2 – Frak

Slika 16 – Model 2, Frak

Kod ovog modela odmak je od tradicionalnog fraka. Umjesto jednog gumba na ovom modelu je jednoredno kopčanje sa 4 gumba presvučena tkaninom. Ovratnik, rukavi i rep napravljeni su od istog materijala dok ne središnji dio od drugačije tkanine. Na ramena su dodani šiljasti dodaci koji pomalo izoštrava izgled fraka, te je na dnu rukava dodano kopčanje kako bi rukav mogao biti što uži.

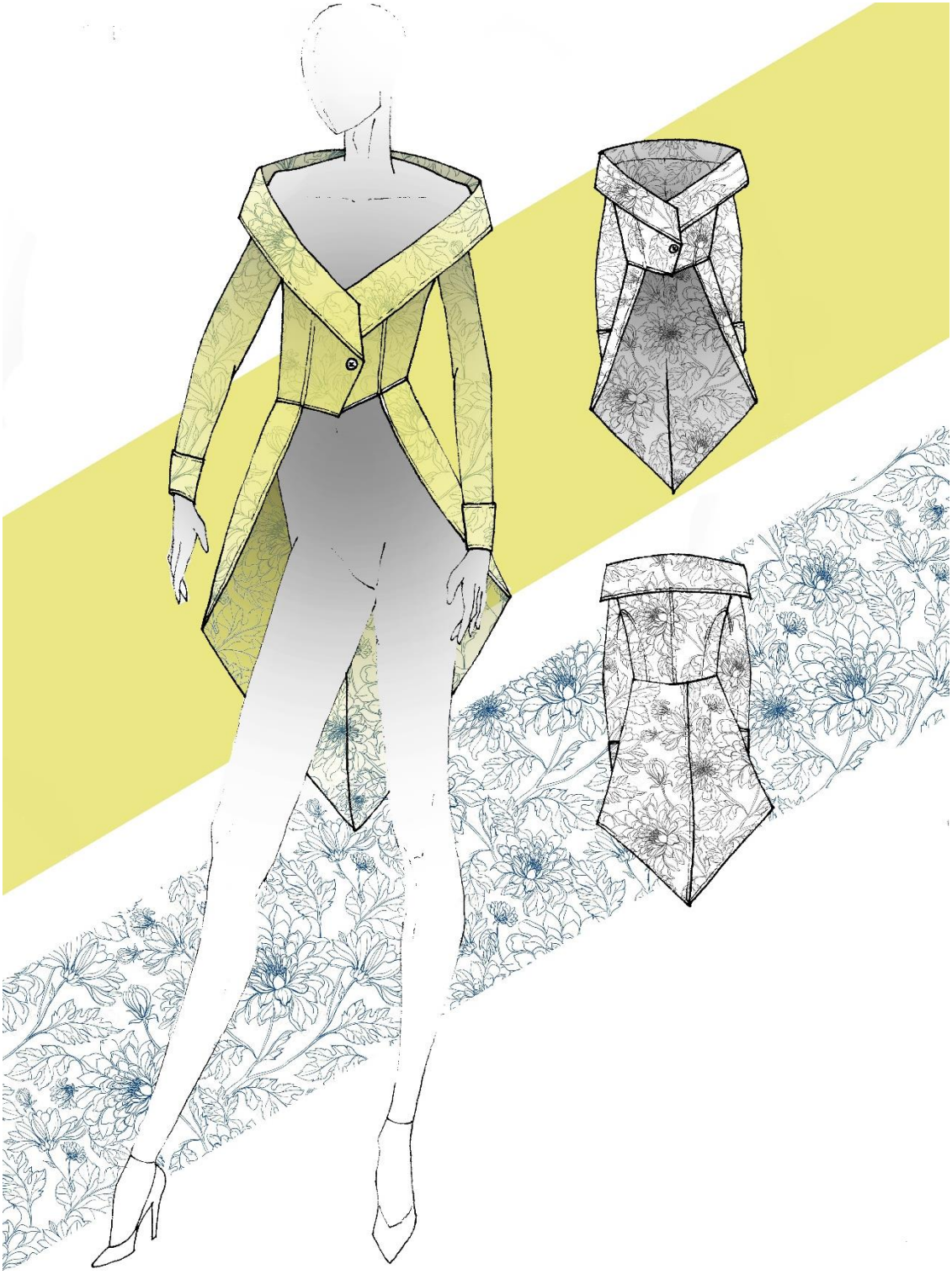
6.3. Model 3 – Frak

Slika 17 – Model 3, Frak

Ovaj model se ne razlikuje krojem puno od tradicionalnog fraka. Veliki v izrez sa šal ovratnikom upravo naglašava tu ženstvenost. Rađen od dva različita materijala. Sa dodacima na dnu rukava koji se mogu maknuti a kopčaju se na gumbe. Iznad šal ovratnika nalazi se dodatak koji služi kao drugi ovratnik, izdužuje dodatno frak te imitira šiljasti završetak repova.

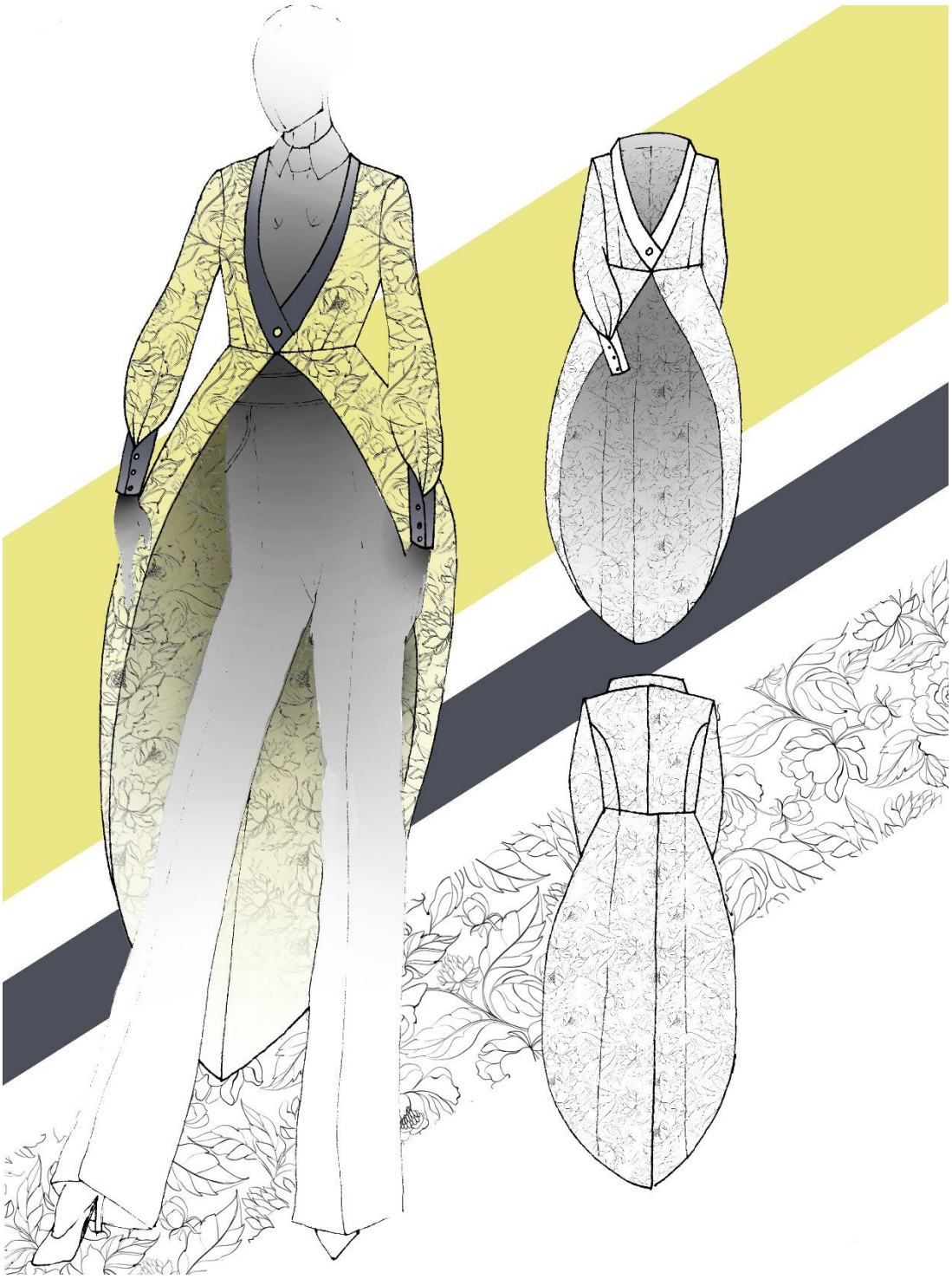
6.4. Model 4 – Frak

Slika 18 – Model 4, Frak

Frak sa kopčanjem na jedan gumb. Vrlo veliki, duboki i ženstveni vratni izrez koji otkriva ramena. Kroj sa vrlo šiljastim, ravnim linijama i pomalo geometrijskog oblika naglašava žensku čvrstoću i moć. Izrađen u potpunosti iz jedne vrste tkanine.

6.5. Model 5 – *Morning* coat

Slika 19 – Model 5, *Morning coat*

Prvi *mornin coat* se, poput prvog modela fraka, ne odmiče puno od tradicionalnog. Duboki V izrez sa presvučenim šal ovratnikom naglašava dekolte. Na rukavima je dodano nešto više tkanine koja se nabire na dnu rukava gdje se kopča. Rep *Morning coata* je produžen te se proteže sve do dužine polovice listova.

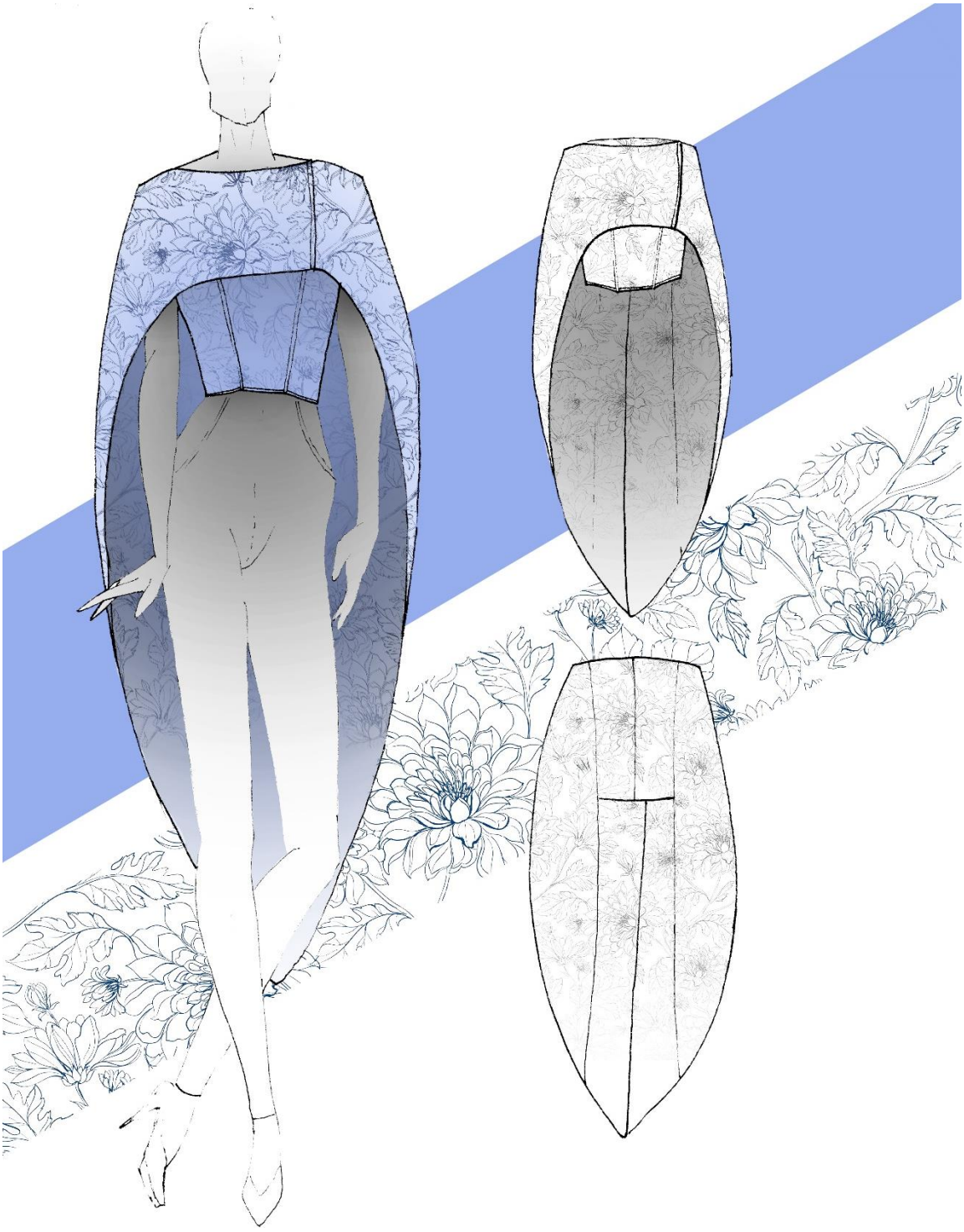
6.6. Model 6 – *Morning coat*

Slika 20 – Model 6, *Morning coat*

Na 6. modelu ima puno izmjena. Suknja ovog *morning coata* našivena je na liniju struka dok se ispod nje još proteze gornji dio kaputa. Suknja na svojim bočnim stranama ima prišivena tri dekorativna gumba presvučena u tkaninu. Jednoredno kopčanje sa šest gumba koje počinje sa ruskom kragnom. Na rukavima se također nalaze tri dekorativna gumba.

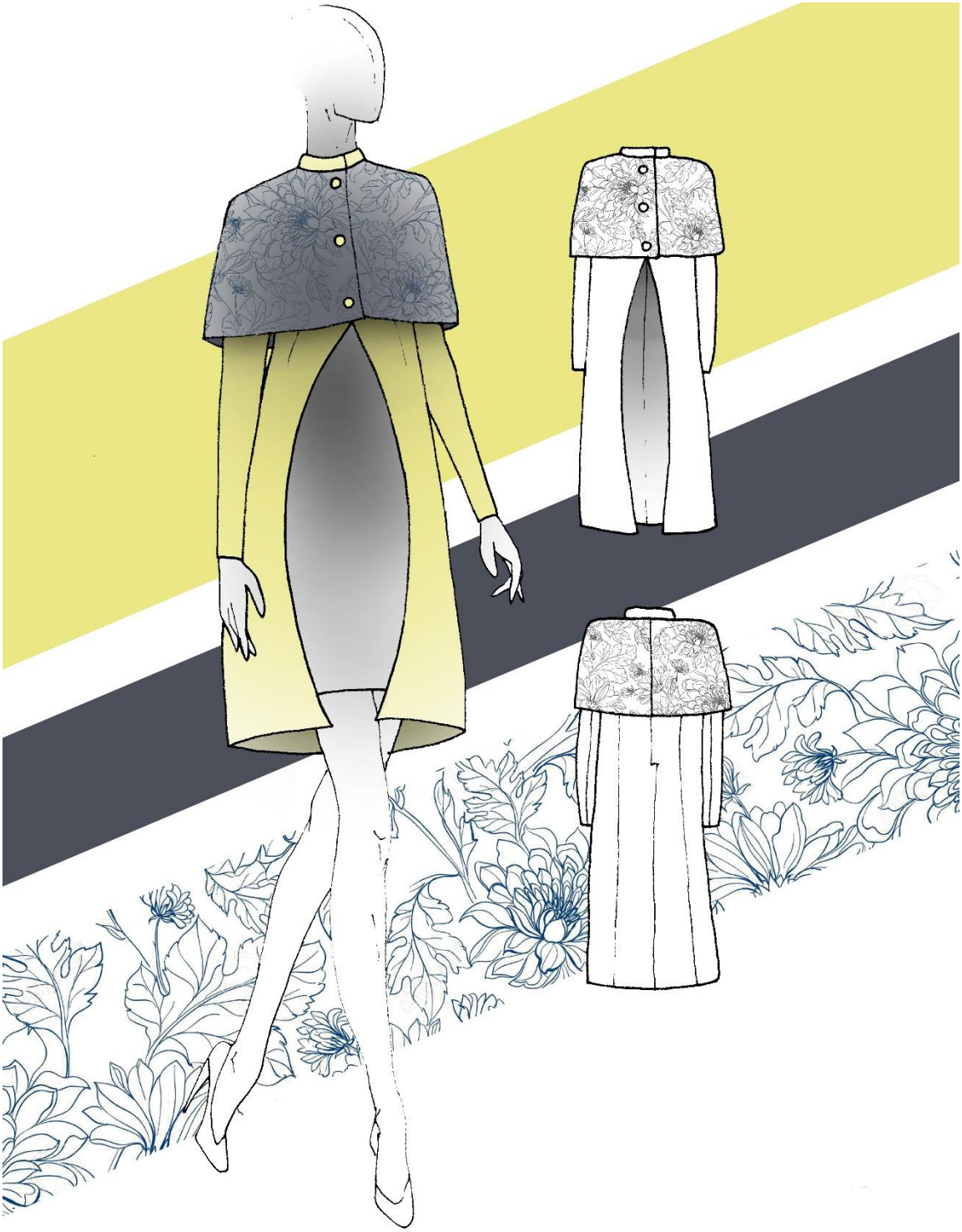
6.7. Model 7 – *Morning coat*

Slika 21 – Model 7, *Morning coat*

Skoro u potpunosti izmijenjen kroj *morning coata*. Donji dio se u ovom slučaju ne proteže iz struka već počinje iz ramena, no na sredini leđa je zajedno prišiveno sa bazom. Bez ovratnika sa ravno odrezanim vratnim izrezom. Kopčanje je sakriveno kako ne bi oduzimalo poglede od ravnih i pravilnih linija.

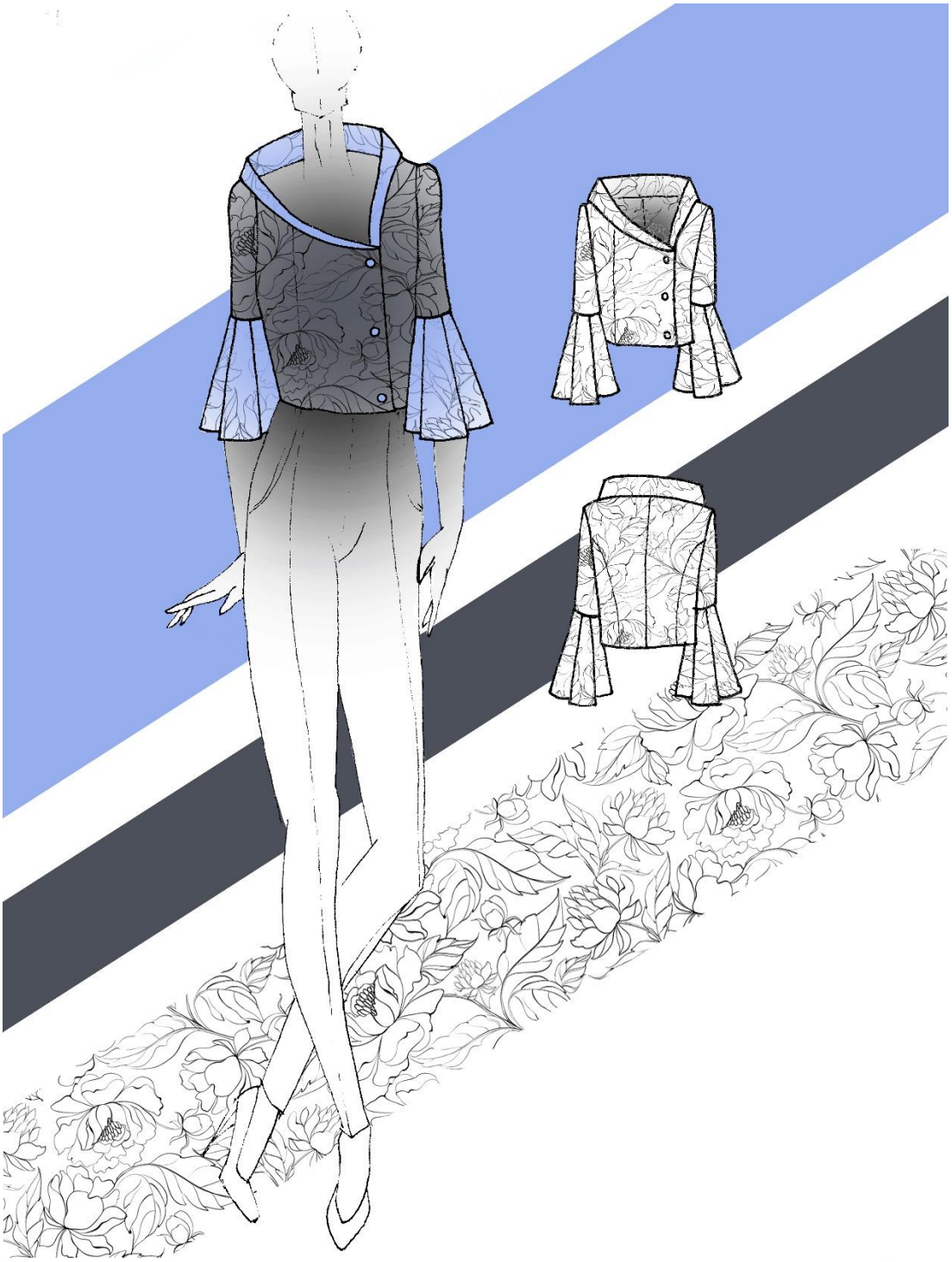
6.8. Model 8 – *Morning coat*

Slika 22 – Model 8, *Mornin coat*

Morning coat u dvobojnoj kombinaciji. Na poprilično uobičajeni kroj prišiven je dodatni komad tkanine koji počinje iz ruske kragne, prekriva ramena i spušta se sve do linije ispod grudi. Rub kaputa je ravno odrezan, te tako još više naglašava kroj koji je pun ravnih, vodoravnih i okomitih linija.

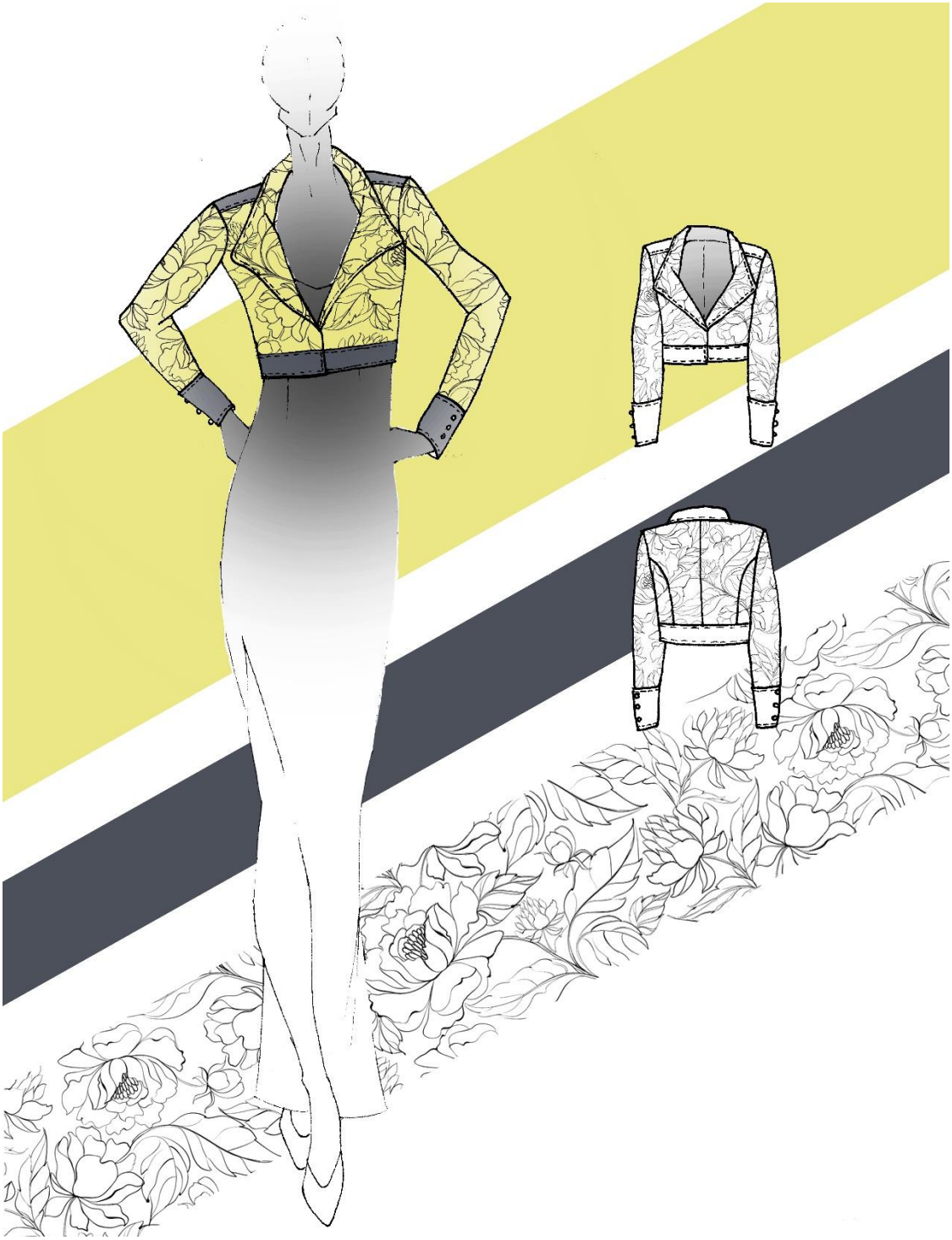
6.9. Model 9 – Spencer

Slika 23 – Model 9, Spencer jakna

Spencer jakna sa jednorednim kopčanjem na stranu sa tri presvučena gumba i nepravilnim šal ovratnikom koji se spušta dosta nisko te otkriva dekolte. Rukavi su nešto kraći nego u tipičnom spenceru. Pružaju se do sredine podlaktice sa dodatno prišivenom tkaninom kako bi se dobio lijepi ženstveni volan.

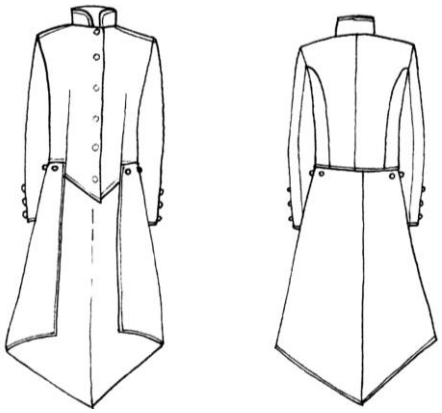
6.10. Model 10 – Spencer

Slika 24 – Model 10, Spencer jakna

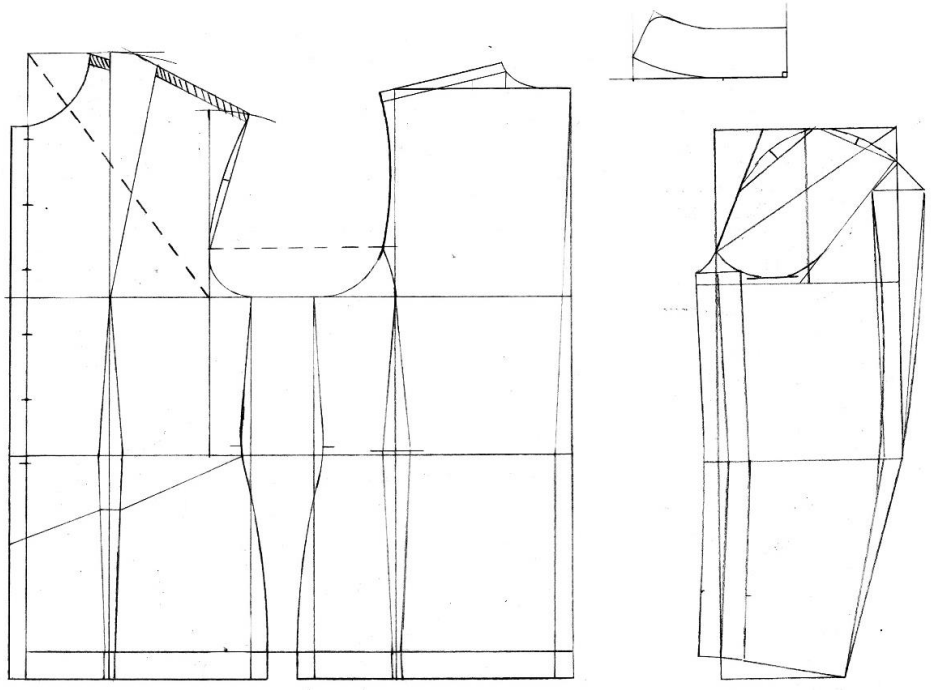
Kratka spender jakna sa dugačkim rukavima vrlo je slična originalnom izgledu spencer jakne. Ima veliki nepravilni ovratnik koji naglašava duboki V izrez. Jednoredno ali skriveno kopčanje radi dodatka pojasnice na struku koja je napravljena od drugačije tkanine. Takav dodatak je također dodan na završetku rukava te na ramenima.

7. Konstrukcija i modeliranje Modela 6

Slika 25 – Tehnički crtež modela 6

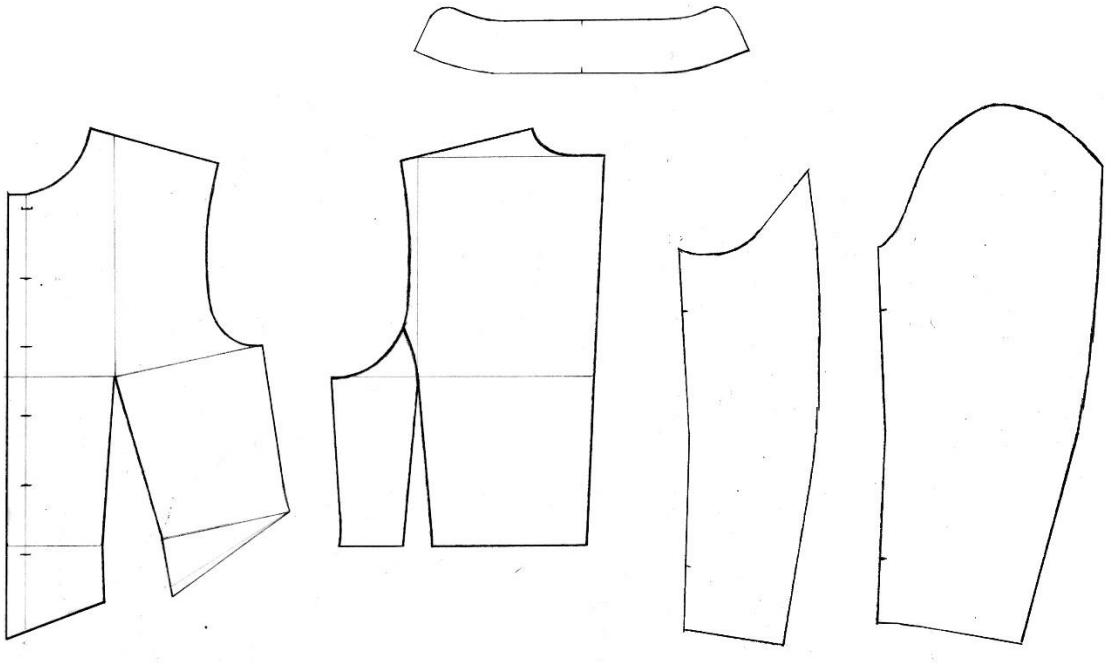
Temeljni kroj gornjeg dijela:

Slika 26 – Temeljni kroj jednoredne ženske jakne sa pripadajućim rukavom i ovratnikom

Za izradu prvog dijela kroja za modeliranje modela 6, korišten je temeljni kroj ženske jakne i njoj pripadajući rukav te ovratnik iz knjige „Konstrukcija i Modeliranje odjeće“. Skica kaputa prikazana je na Slici 25, te se iz nje može vidjeti kako je kaput zamišljen iz dva dijela: gornjeg bazičnog dijela koji se kroji posebno i donjeg dijela koji je prišiven na gornji a također se kroji posebno. Iskonstruiran je prednji i stražnji dio modela jednoredne ženske jakne, pripadajući rukav te ovratnik koji je iskonstruiran zasebno s obzirom da se radi o ruskom ovratniku [16].

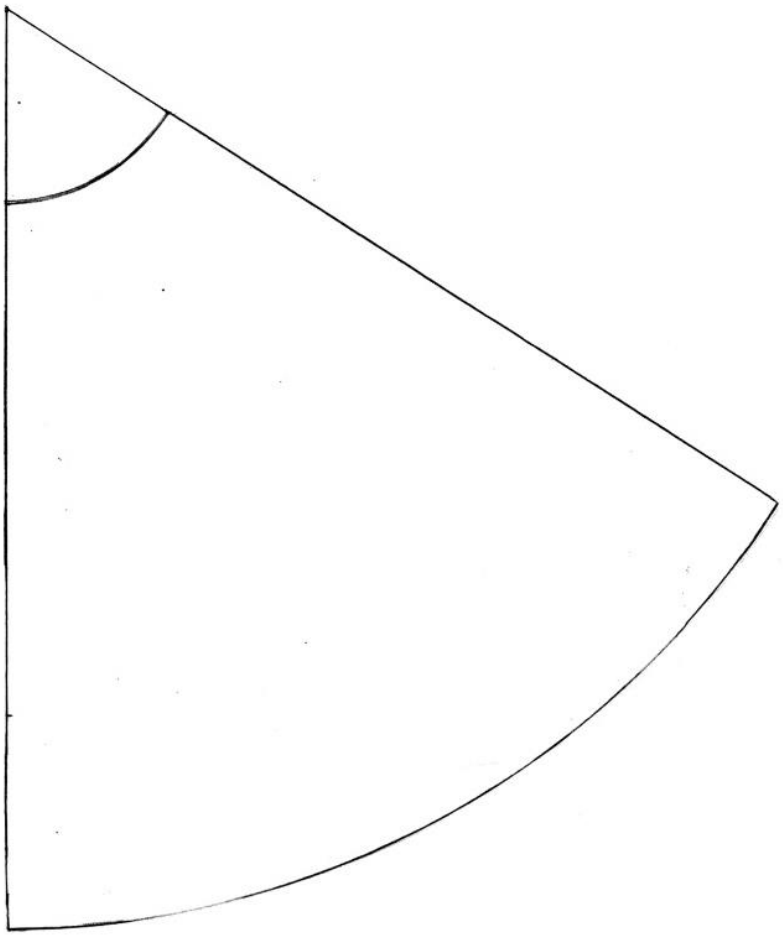
Modeliranje temeljnog kroja gornjeg dijela:

Slika 27 -Modelirani kroj jednoredne ženske jakne sa pripadajućim rukavom i ovratnikom.

Temeljni kroj jednoredne ženske jakne modeliran je da odgovara Modelu 6. Na prednjem dijelu, po liniji dodatka z kopčanje, od linije struka se spušta točka 10cm koja označava prednji rub gornjeg dijela kaputa. Ta dobivena točka se spaja sa bočnom točkom linije struka kako bi se dobila kosina prednjeg dijela Modela 6. Rameni ušitak se zatvara i ostaje samo prsni ušitak. Stražnji dio temeljnog kroja jednoredne ženske jakne modeliran je tako da je rezan po liniji struka. Rukava nije bilo potrebno dodatno modelirati jer nema nikakvih razlika od temeljnog kroja. Ruski ovratnik je rastvoren, ima oble rubove te je visok 7 cm.

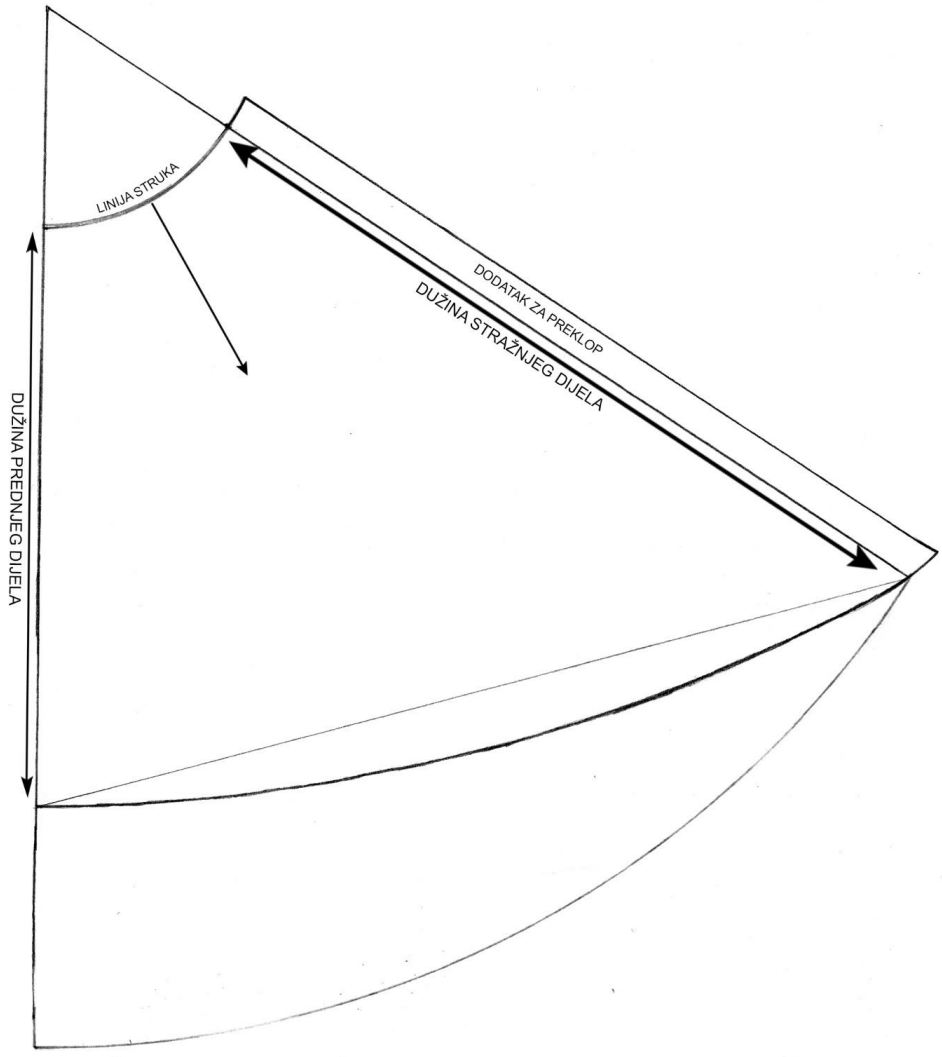
Temeljni kroj donjeg dijela:

Slika 28 – Temeljni kroj djelomično zvonolike suknje

Za izradu donjeg dijela kroja Modela 6 korišten je temeljni kroj djelomično zvonolike suknje dužine 70 cm. Kroj se izrađuje iz dva dijela s obzirom da kaput ima dva repa. Sa gornjeg kroja mjerimo opseg struka te njega prenosimo na temeljni kroj djelomično zvonolike suknje po kojemu se izrađuje. Nakon što je napravljen temeljni kroj potrebno ga je mogao modelirati jer je donji dio modela 6 asimetričnog oblika.

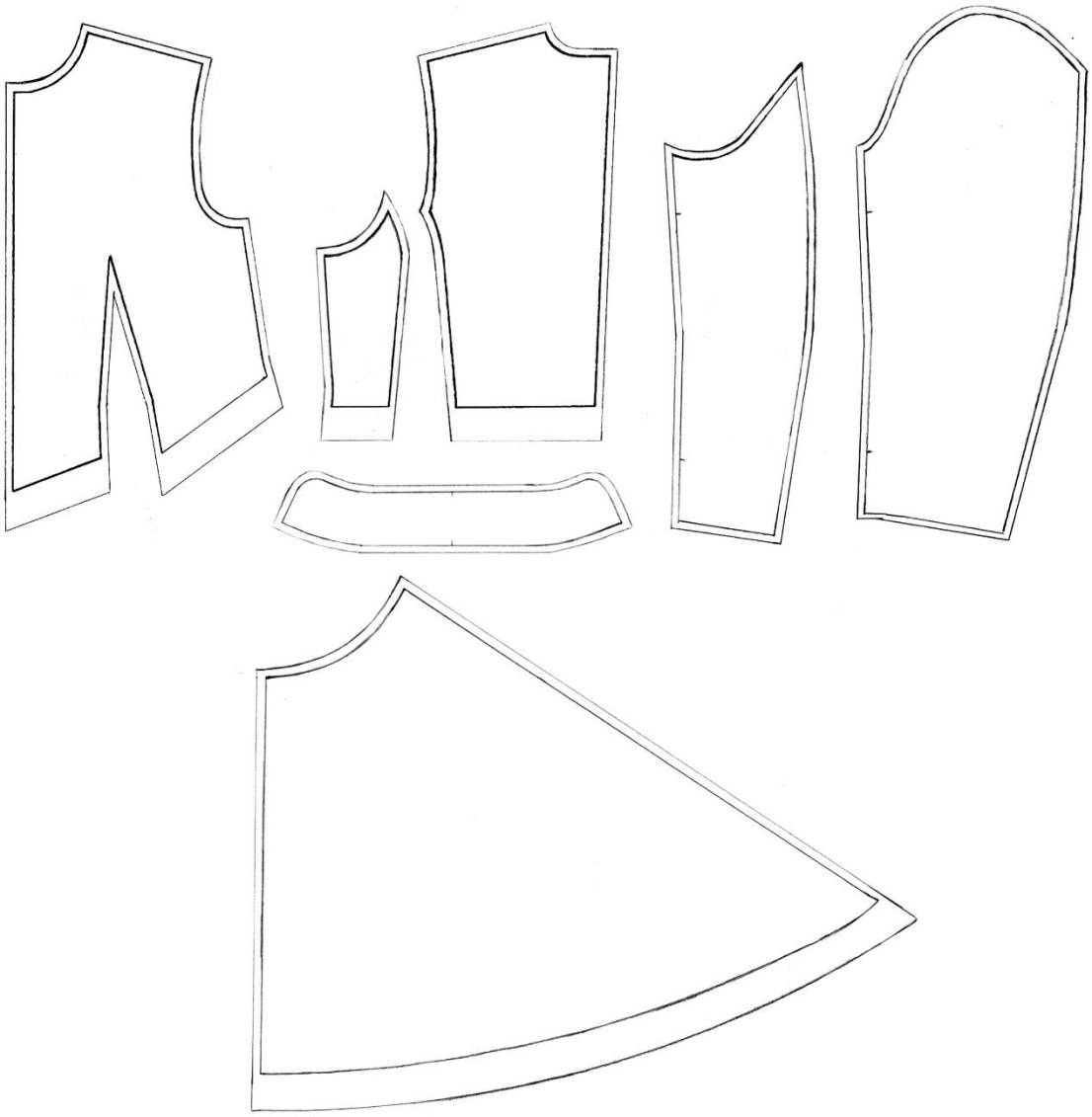
Modeliranje temeljnog kroja donjeg dijela:

Slika 29 – Modelirani kroj djelomično zvonolike suknje

Na temeljnom kroju može se nastaviti modeliranje za model 6. S obzirom da repovi ne kreću od prednje sredine već od linije prsnog ušitka, ta linija postaje prednja dužina. S obzirom da prednji i stražnji dio kaputa nisu iste duzine, prednji dio se mora skratiti. Od donjeg ruba po liniji prednjeg dijela se mjeri 20cm, koliko je prednji dio kraći od stražnjeg, te se iz te točke radi novi rub koji se spaja sa stražnjom dužinom koja ostaje ista. Tako je nastala kosina donjeg kroja kaputa. Na jednom iskrojenom dijelu, na liniji stražnjeg središnjeg dijela, dodaje se dodatak od 5 cm koji služi kao prijeklop dvaju repova.

Krojni dijelovi:

Slika 30 – Krojni dijelovi modela 6

Slika 30 prikazuje modelirane krojne dijelove modela 6 sa nadodanim šavnim dodacima. Svi bočni šavovi su širine 1cm. Na porub prednjeg i stražnjeg dijela kroja, kao i na porubu donjeg dijela, dodan je porub širine 4 cm.

8. ZAKLJUČAK

Ovim radom i kolekcijom prikazano je kako se moda može mijenjati i prilagođavati u skladu s vremenom. U početku je ženska formalna odjeća bila vrlo stroga te ništa osim suknji i haljina nije dolazilo u obzir. Dotaknuli smo se i ironije kako je upravo formalna odjeća koja se oblači u najsvečanijim prigodama proizašla iz sporta jahanja i tek naknadno prilagođena da služi u formalne svrhe. Tada su naravno i propisana stroga pravila kako se koji komad odjeće bosi i u kojim prigodama. Upravo je to ljepota današnje mode što ne mora pratiti pravila već ju svako može koristiti i interpretirati na neki svoj poseban način. Sa prikazanom kolekcijom je dokazano kako nije puno preinaka potrebno u kroju ili tkaninama da bi se od jednog tradicionalnog muškog odjevnog predmeta napravio moderan ženski, bez da sakriva tu ženstvenost a opet da naglasi njeno samopouzdanje i moć. Odjevni predmeti su vrlo moderni i lako prilagodljivi u svakodnevnim prilikama. Prikazano je i kako se sa neuobičajenim bojama može dobiti nešto elegantno, bez da se koriste samo crne i tamne nijanse. Da bi neki odjevni predmet bio moderan i lijep, ne moramo izmisliti nešto sasvim novo, dovoljno je vratiti se malo u prošlost i tek ponekim izmjenama prenamijeniti ga u nešto svoje, novo i moderno.

LITERATURA

[1] Bigelow, Marybelle S. Fashion in History: Apparel in the Western World. Minneapolis, MN: Burgess Publishing, 1970.

[2] The Austrian Woman, Vienna La Rouge, A Fabulous Flea Market Find: An Edwardian Ladies Suit, December 2013., http://austrianwoman.blogspot.com/2013/12/a-fabulous-flea-market-find-edwardian.html, rujan, 2018.

[3] Pauline Weston Thomas, Fashion Era http://www.fashion-era.com/regency_fashion.htm, rujan, 2018.

[4] HuffPost Lifestyle, Alexandra Mondalek, The History Of Women Wearing Pants As Power Symbol, 2018., https://www.huffingtonpost.com/entry/the-history-of-women-wearing-pants-as-power-symbol_us_5a99bb95e4b0a0ba4ad34fe7?guccounter=1, rujan, 2018.

[5] G. Bruce Boyer, Elegance: A Quality Guide to Menswear, New York: Norton. 1985.

[6] Amies, Hardy, ABC of Men's Fashion, New York: Abrams, 2007 reprint of 1964 editon.

[7] Blackman, Callie, One Hundred Years of Menswear, London: Laurence King Publishing, 2009.

[8] City Journal, Nicholas Antongiavanni, Tailcoats: An Elegy, Summer 2003., https://www.city-journal.org/html/tailcoats-elegy-12446.html, rujan, 2018.

[9] Ian Kelly, Beau Brummell: The Ultimate Man of Style, Free Press, 2005.

[10] Nancy Tuckerman, Nancy Dunnan, The Amy Vanderbilt Complete Book of Etiquette, 50th Anniversay Edition 1st Edition, 1952.

[11] Gentleman's Gazette LLC, 2400 Bryant Ave S, Minneapolis, 2018., http://www.morningdressguide.com/morning-coat/morning-coat-history/, rujan, 2018.

[12] White Glove Consultancy, Paul Vincent Benedict Brown, Morning Coats a Brief History, May 14, 2014., http://www.whitegloveconsultancy.com/morning-coats-a-brief-history/, rujan, 2018.

[13] Karen Baclawski, The Guide to Historic Costume, New York: Drama Book Publishers, 1995.

[14] Northwest Journal, J. Gottfred, Makeing a Man's Tailcoat, National Library of Canada, 2006.

[15] Peterson, Jaqueline & Brown, Jennifer S. H., The New Peoples : Being and Becoming Métis in North America, University of Manitoba Press, 1985.

[16] Ujević, Darko ; Rogale, Dubravko ; Hrastinski, Marijan, Konstrukcija i modeliranje odjeće, Mašinski fakultet Univerziteta u Bihaću, Bihać 1999

POPIS SLIKA:

Slika 1 - Ilustracija jahaćeg kostima iz 1890-ih, http://www.fashion-era.com/images/1914-1950/horsemarbx25.jpg, rujan, 2018. 2
Slika 2 - Fotografija žena u modernim odijelima za žene iz 1940. godine https://2lth8w1uv77536l8d72pqh10-wpengine.netdna-ssl.com/wp-content/uploads/thereadbaron.blogspot.com_-_suits.jpg, , rujan, 2018. 3
Slika 3 - Fotografije Marlene Dietrich i Katharine Hepburn u odijelima iz 1930-ih https://i.pinimg.com/originals/68/ca/a6/68caa61199bb5857e96f1f597c798fc9.jpg http://3.bp.blogspot.com/,CjsKqr3FXHU/Tr9TSf8YFsI/AAAAAAAAAhY/jDpFqcHADDs/s1600/Hepburnsuit.jpg, rujan, 2018. 4
Slika 4 - Fotografija tipičnog Aristokratskog ukrašavanja u Europi prije Francuske revolucije http://www.blacktieguide.com/History/1800s_Regency/1760_British_high_res_crop.JPG , rujan, 2018. 5
Slika 5 - Ilustracija Georga Beau Brummella http://www.blacktieguide.com/History/1800s_Regency/BrummellDighton1805_wikipedia.jpg, rujan, 2018 6
Slika 6 - Ilustracija Paula Rainera koja prikazuje Georga Beau Brummella, 1967. god. http://bookpalace.com/acatalog/info_RainerBeau.html, rujan, 2018. 7
Slika 7 - Replika večernjeg odijevanja Georga Beau Brummella iz Muzej pokrajine Ventura 8
Slika 8 – Pravilno odjeveni frak za White tie. https://smhttp-ssl-39255.nexcesscdn.net /wp-content /2017/white-tie-.jpg, rujan, 2018 9
Slika 9 - Fotografija muškaraca u ispred Dvorca Versailles 1919. godine http://www.morningdressguide.com/wp-content/uploads/2012/08/morning-coats.jpg, rujan, 2018.. 10
Slika 10 - Kroj ženskog *Morning coat*-a iz 1897. godine., Kroj ženskog Morning coat-a iz 1897. godine., http://3.bp.blogspot.com/-t-4ym9szYR0/UrDDHmE1zOI/AAAAAAAAA a4/iOqzZ0CqVxQ/s1600/page0037.jpg, rujan, 2018. 11
Slika 11 – Prikaz pravilno odjevenog morning coat-a. https://smhttp-ssl-39255. nexcesscdn.net/wp-content/uploads/2017/05/SRS-in-a-morning-coat.jpg, rujan, 2018. .12

Slika 12 - Ilustracija koja prikazuje ženu i dječaka u smeđem kako nose spencer jakne, 1800. godina https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/6/6a/Little_patriots%2C_Year_VIII_-_1800.jpg, rujan, 2018 13
Slika 13 – Prikaz pravilno odjevenog formalnog spencera https://www.corbaraweb.com/shop/222321-744-thickbox_default/lodi-spencer-jacket.jpg, rujan, 2018 14
Slika 14 – Skupina modnih crteža iz kolekcije 15
Slika 15 – Model 1, Frak 16
Slika 16 – Model 2, Frak 17
Slika 17 – Model 3, Frak 18
Slika 18 – Model 4, Frak 19
Slika 19 – Model 5, Morning coat 20
Slika 20 – Model 6, Morning coat 21
Slika 21 – Model 7, Morning coat 22
Slika 22 – Model 8, Mornin coat 23
Slika 23 – Model 9, Spencer jakna 24
Slika 24 – Model 10, Spencer jakna 25
Slika 25 – Tehnički crtež modela 6 26
Slika 26 – Temeljni kroj jednoredne ženske jakne sa pripadajućim rukavom i ovratnikom 26
Slika 27 -Modelirani kroj jednoredne ženske jakne sa pripadajućim rukavom i ovratnikom. 27
Slika 28 – Temeljni kroj djelomično zvonolike suknje 28
Slika 29 – Modelirani kroj djelomično zvonolike suknje 29
Slika 31 – Krojni dijelovi modela 6 30